

1915. JANUÁR 15.

242.

1915.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIV. ÉVF.

KÖZLÖNYE

2. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árrért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.

(Telefon: 37-22.)

Értesítés

az Erdészeti Lapoknak kettős füzetekben való megjelenése tárgyában.

Tisztelettel értesítjük t. olvasóinkat, hogy az Erdészeti Lapok kéthetenkénti szétküldése a háborus viszonyok következtében nehézségbe ütközvén, a folyóirat további intézkedésig minden hó 15-én kettős füzetekben fog megjelenni.

Budapest, 1915. évi január hó 10-én.

Az Erdészeti Lapok
szerkesztősége.

Az uralkodó család ráczkevei uradalma.

Irta: *Pirkner Ernő*, nyug. m. kir. főerdőtanácsos.

Ausztria és Magyarország birtokállományában jelentékeny kiterjedésű területeket foglalnak el a császári és királyi család tulajdonát képező magán- és alapítványi uradalmak, melyek *mintaszerű kezelés alatt állanak*.

Az egészben mintegy 200.000 hektárnyi birtok 21 uradalomból áll, melyek közül: Smiric, Bezno, Bistrau, Kronporičen, Káčov, Tachlovič, Bustehrad, Sovlenoves, Ploschkovitz és Reichstadt Csehországban, Göding Morvaországban, Pöggstau, Rohregg, Ort és Mannersdorf Alsó-Ausztriában, Mattighofen Felső-Ausztriában, Blühnbach Salzburgban, Eisenerz Steierországban, végre Holics, Sasvár és Ráczeke Magyarországon fekszenek.

Minden uradalom élén egy főtiszt áll, mely vezető állás aszerint, amint az erdészeti vagy a mezőgazdasági terület van tulajdonban, az erdészeti vagy a mezőgazdasági ágazathoz tartozó első tisztviselőt illeti meg.

Az uradalmak vezetését a bécsi és prágai igazgatóság irányítja. A bécsi igazgatóság alá tartoznak a Morvaországban, Alsó- és Felső-Ausztriában, Salzburgban, Steierországban és Magyarországon fekvő uradalmak; a prágai igazgatóság alá a csehországi 10 uradalom. A két igazgatóság fölött áll a Bécsben székelő főigazgatóság (k. u. k. Generaldirektion der Allerhöchsten Privat und Familien Fonde).

A legújabb személyzeti szervezés 1911. évi január hó elsején lépett érvénybe, mely a 21 uradalomnak VII., VIII., IX., X. és XI. rangosztályokba tartozó 205 tisztviselőjét együttes közös létszámba sorozza. 60 állás esik az erdészeti ágazatra, még pedig: 2 erdőtanácsos, 4 erdőmester, 26 erdőgondnok, 13 főerdész, 10 erdőmérnökjelölt és 5 erdőmérnökgyakorlók.

A két igazgatóság és a főigazgatóság tisztviselői, segéd- és kezelő személyzete a fenti létszámban nincs beleértve.

Az erdővédelmi szolgálatra alkalmazott személyzet újabb szervezése ugyancsak az 1911. évben történt: 35 erdészi (főerdőőri), 83 erdőőri és 25 segéderdőőri, összesen tehát 143 állás van szervezve.

Ugy a tisztviselők, mint az erdőőrök fizetése és illetményei külön-külön szabályzatban vannak megállapítva, az osztrák állami alkalmazottak javadalmazásának mértéke szerint. A személyi pótlék az egyes fizetési osztályokban 7 évenként emelkedik.

A megüresedő állásokat nem bocsátják pályázat alá azon humánus elvnek érvényben tartása folytán, hogy elsősorban az érdemdús tisztviselők gyermekei nyerjenek elhelyezést. Ezek neveltetését és az erdészeti vagy gazdasági pályára való kiképztetését a főigazgatóság kiváló bőkezűséggel segíyezi.

Az alapítványi uradalmak kezelését irányító alapelv a tartamosság és a jövedelmezőség.

A magyarországi birtokok közül a *holicsi uradalom* Nyitra vármegye éjszaknyugati részében fekszik és lenyulik a Morva nevű határszéli folyóhoz, melyen túl a gödingi uradalom képezi az alapítványi ingatlanok folytatását.

Területe 10.000 hektár.

A *sasvári uradalom* szintén Nyitra vármegyében, annak déli részében fekszik, területének nagyobb részét, bár fensik, erdő borítja.

Területe 6000 hektár.

A magyarországi birtokok harmadika a Pest vármegyében, Budapest közelében fekvő *ráczevei uradalom*.

Az irattárban megőrzött okmányok szerint a ráczevei birtokot a XVII-dik században Savoyai Jenő királyi herczeg vétel útján szerezte meg.

Akkoriban az egész sziget és az azon túl lévő részek óriási kiterjedésű összefüggő erdőt képeztek, s a zentai győző ide tért mindenkor pihenni diadalmas hadjáratai után és itt hódolt vadászszenvedélyének.

Ugyancsak a XVII-dik század elején épült a herczegi vadász-kastély, amely a mai napig is eredeti alakjában van fentartva és ékes bizonyágát szolgáltatja az egykoron ott lefolyt nagyarányu életnek.

Az erdő egyik irtványán, közel a herczegi kastélyhoz, épült a mostani Ráczeve község.

Savoyai Jenő herczeg halála után a birtok Mária Terézia tulajdonába ment át, ki azt később Christina leányának Albert

szász-tescheni herceghez történt férjhezmenetele alkalmával hozományul adományozta vejének azzal a kikötéssel, hogy abban az esetben, ha házasságuk gyermektelen maradna, a birtok a családalapítványi uradalmak vagyonához csatolandó, ami Christina főhercegnőnek 1822. évben történt elhalálozásával be is következett.

A birtokot terhelő szolgálmányok az urbéri viszony 1862-ben végbement megszüntetésével megváltattak és ez időtől kezdve a birtok felszabadult a legeltetési — faizási — és minden egyéb néven nevezendő terhes kötelezettségek alól. A birtok összes területe: 25.000 hektár. Ebből az erdészet kezelésében 4180·04 hektár van, és pedig: 4045·40 hektár erdő, 16·83 hektár mezőgazdasági föld és 117·81 hektár terméketlen terület. A birtok fele része a Csepelszigeten: Ráczkeve, Makád, Ujfalu, Tököl—Csép, Csepel, Szigetszentmiklós és Szigetszentmárton községek határában, — másik fele 2180·64 hektár a kis Duna-ágon túl: Peszér-Adacs községek határában fekszik, mely utóbbi terület a mezőgazdaságilag értéktelenné vált pusztaságból hasított ki és adatott át az erdészetnek erdőtelepítés céljából.

A ráczkevei birtok jelentékenyebb része tehát a mezőgazdasági ágazatokhoz tartozik, s azt részben házilag művelik, részben pedig bérbeadás útján értékesítik.

Az erdőbirtok itt is, mint az összes családalapítványi uradalmakon kizárólag házi kezelés alatt áll és a legbelterjesebben kezeltetik.

Az erdészetnek a gazdasági főtiszt alá való rendeltsége csupán a személyi ügyekre és az ellenőrzésre vonatkozik, mert a kezelés körüli eljárást a gazdasági üzemterv és a mindenre kiterjedő szolgálati utasítások és rendeletek szabályozzák, bevételei és kiadásai pedig külön könyvelés tárgyát képezik.

Az üzemterveket, valamint a tíz évenként esedékes üzemátvizsgálási munkálatokat az igazgatósági központból kiszálló erdőrendezőség végzi. Ez készítette a ráczkevei erdőbirtokra vonatkozó üzemtervet is 1909-től 1918. évig terjedő érvényességgel.

Az évi jövedelem lehetőleg egyenlővé tétele érdekében az évi hozamterület kiszámítása akként történt, hogy a területek a teljes sűrűségre átszámított kiterjedéssel vétettek számításba. Az „A” üzemosztály területe 3534·50 hektár 30 éves vágásfordulóval.

A „B“ üzemosztály valóságos területe 510·90 hektár, 35 éves vágás fordulóval.

A csepelszigeti erdők főleg a nagy és kis dunamenti részen terülnek el és ott az áradmányos talajban bámulatatos növekvésről tanuskodnak. Fogalmat nyujthat e tekintetben az erdőrendezőségnek a vágási eredményekről a helyszínen végzett felvétele, mely szerint feldolgoztatott egy hektár 30 éves ákáczerdőben:

Műfa	-----	57·60 m^3
Tüzifa	-----	211·02 „
Ágfa	-----	26·02 „
Összesen	-----	<u>294·64 m^3</u>

Ezen faválasztékok eladásából befolyt: bruttó 3849 korona
netto 3498 „

Egy másik helyen egy hektár 30 éves nyár- és szilfaerdő fatömege volt:

Műfa	-----	7·12 m^3
Tüzifa	-----	159·20 „
Ágfa	-----	32·20 „
Összesen	-----	<u>198·52 m^3</u>

Ezen mennyiség eladásából befolyt: bruttó 2057·72 korona
netto 1851·20 „

A vágások feldolgozása házilag történik s csak kivételesen szabad egyes vevőknek különleges szükségletének fedezésére a megfelelő faegyedeket kiválasztani. Egyébként a vágásban található összes műfát 1·50, 3·00 és 4·00 méter hosszú darabokban ürméterekbe rakják s így szolgáltatják a vevő közönség által kívánt és megszokott méreteket, melyekből összes igényeit kielégítheti és kerítésoszlopot, szőlőkarót, bognárfát, igáskocsirészeket stb. egyaránt készíthet. A tűzifát kellő választékolással termelik, az ágfát pedig nyalábokba kötözik.

A vágásban kitermelt műszerfát és tűzifát a helyszínen rakásonként külön-külön bocsátják nyilvános árverés alá, hogy ezáltal a mutatkozó nagy keresletnél minél több félnek igénye kielégítést nyerjen. Ezen eljárás ugyan nagyon fárasztó és sok időt vesz igénybe, de meghozza a legnagyobb pénzbeli eredményt.

A jelenben árverés után a vágásokban eladott anyagokért elért átlagos árak a következők: kemény épületi és műszerfa 8—20 *cm* átmérővel m^3 -ként 26 korona.

Erős méretű tölgyhaszonfa kéreggel mérve m^3 -ként 30—40 korona.

Kemény műszerfa 1·50 és 3·00 méteres hosszban 8—10 *cm* átmérővel $\ddot{u}rm^3$ -ként 18 korona.

Kemény hasáb tűzifáért $\ddot{u}rm^3$ -ként	---	---	9·20	K
Kemény selejtes	"	"	9·00	"
Kemény dorong	"	"	8·00	"
Lágy hasáb	"	"	6·50	"
Lágy selejtes	"	"	5·80	"
Lágy dorong	"	"	5·20	"

A Ráczeke községben fentartott uradalmi raktárban

1 ürméter kemény hasábfá ára	---	---	10·60	K
1 " lágy	"	"	6·60	"

ahol az eladás azonban csak korlátolt mennyiségben történik.

A vágások feldolgozása és a termelt faanyagok értékesítése után azon területek, melyeken a visszamaradt fatuskóktól már nem várható kielégítő sarjadzás és megfelelő záródású fiatalosok keletkezése, parcellázva nyilvános árverésen mezőgazdasági közteshasználatra adatként bérbe oly kötelezettséggel, hogy bérlő a visszamaradt fatuskókat és gyökereket kiirtani, a talajt jól megmunkálni, a harmadik évben foganatosított ültetést vagy magvetést még további két, esetleg három éven át a sorok közé ültetett gazdasági növényekkel együtt gondozni és ápolni tartozik.

Ily bérletekre óriási a verseny és rendszerint a több tuskóval bíró parcellákért tesznek legnagyobb ajánlatot.

Az erdészet által szolgáltatott évi tiszta jövedelem eléri a 70.000 K-át, melyhez a vadászat és halászat mintegy 3000 K-val járul és így az átlagos évi jövedelem hektáronként 16·7 K. Ha azonban a jelenleg mit sem szolgáltató peszér-adacsi birtokrészletet figyelmen kívül hagyjuk s a 4180·04 *ha*-nyi összterületből annak 2189·64 *ha*-nyi területét levonjuk, akkor a hozadékképes 1990·40 *ha*-ra vonatkoztatva a hektáronkénti tiszta jövedelem 35 K.

Az uradalmi erdészetre nézve nagyon is kedvezőnek mondható áralakulás a Csepelszigeten uralkodó, s immár fedezetet alig találó faszükségletben s az évről-évre fokozódó keresletben leli magyarázatát. E körülményt az utóbbi időben véghez vitt mértéktelen erdőirtások idézték elő, melyek következtében az erdő állománya jelentékenyen megapadt.

Az uradalom érdekeit szem előtt tartó vezetőség a fejlődő viszonyokat kellő figyelemmel kíséri és a kínálkozó előnyöket tétovázás nélkül saját javára iparkodik fordítani. Így a mezőgazdaságilag kevésbé produktív területeket, melyeknek átlag jövedelme a fent kimutatott erdőnyújtotta jövedelem mögött maradnak, az erdőtelepítés céljaira engedi át. Ezen elvnek követeése és végrehajtása pénzügyi szempontból is helyes eljárás, mert meghozza a tőke biztos kamatját; de várható az erdőtől egyéb fontos, a vidékre, a helyi klimára és a lakosságra kiható, áldást hozó befolyás is.

Kiváló figyelmet fordítanak az erdőművelési munkálatokra, melyeket nagy körültekintéssel és szakértelemmel foganatosítanak. Erre vonatkozólag nagyon érdekes utmutatások foglaltatnak a gazdasági üzemtervben.

Mielőtt ezeket felsorolnám, szükségesnek tartom, hogy a szóban forgó birtok fekvéséről, éghajlatáról és talajáról néhány tájékoztató adatot közöljek.

A birtok átlagos tengerszintfeletti magassága 112 m. Az éghajlati viszonyok kedvezőtlenek, forró száraz nyarak, nagyon hideg telekkel váltakoznak.

A talaj minősége nagyon is változó. A Duna ligeteiben és áradmányos területein kavicsos altalajon található a fatenyészetre legkedvezőbb televénydus mély rétegű föld. (Csepel, Peszér és Adacs községek határában kizárólag futóhomok van sok helyütt homokkőrétegekkel terméketlenné téve. A szélfúvások által keletkezett mélyedésekben lelhető némi sekély szikes agyagréteg.)

A nagyon is különböző talajminőségek természetszerűleg megkövetelik az egyes fajok helyes megválasztását, melynél a ligeterdőkben a talajvíz állása is tekintetbe veendő.

A Duna mentén a mélyebben fekvő erdőrészekben a lombfák közül előnyben részesül a fekete- és ezüstnyár, a fűznek több

faja, valamint a szilfa; a magasabban fekvő erdőrészekben pedig mint állományt képző fánem a kőris- és a tölgy szerepel.

A régebbi gazdálkodás nem fordított elég gondot a hiányos záródású állományok magról nevelt csemetékkal való kipótlására, hanem a tarvágások alkalmazása mellett ezen területek felujulását kizárólag a tuskók sarjadzási képességére bízta.

Már 1862-ben az urbéri szolgalmányok megváltása utáni években néhai barenthali Praxá Béla, az akkori uradalmi erdőmester ajánlotta, hogy a hiányosan felujult vágások tuskóirtással kapcsolatosan használtassanak ki és az erdőtelepítés mezőgazdasági köztes-használattal fogatosítottassék.

Eleinte ákáczcsemeték ültetésével történtek az erdősitések, de csak korlátolt mértékben és minden következetesség nélkül.

Utóbb azonban s különösen az 1900. évtől kezdve a legnagyobb figyelem fordított az erdőművelésre. Azóta gyorsabb kihasználás alá kerülnek a sarjadzás útján keletkezett, azonban a tőkék hiányossága és fogyatékosága folytán csekélyebb értékkel bíró vágások, amelyeknek szakszerű felujítása csemeteültetéssel történik és kellő figyelemmel választják meg a talajváltozatoknak legjobban megfelelő fánemeket és pedig: tölgyet, kőrist, amerikai diót, ákáczt, nyárfát és fűzfát, a futóhomokos területeken pedig a feketefenyőt és az ákáczt.

A vágásfordulónak 30 évben történt megállapításánál figyelembe vétetett, hogy a nyár- és fűzfajok, valamint az ákác már 30 éves korában eléri az átlagnövedék maximumát s hogy e korban már a vevők által megkívánt vastagsági méretű műfát szolgáltat.

A „B” üzemosztályban a 35 éves vágásforduló csak számítási tényezőnek tekintendő, melyben kifejezést nyer azon körülmény, hogy ezen üzemosztály vágásaiban a szépen fejlődő tölgy, kőris, feketedió, helyenként az ákác is — csoportonként a második esetleg a harmadik vágásforduló végéig is fentartatnak nagyobb értékű haszonfák nevelése céljából.

Ezen üzemosztálynál a 35 évre felemelt vágásfordulóval csakis az évi hozamterület kisebbedése céloztatott, hogy a fentartott műfacsoportok a megtakarított vágásterületben fedezetet leljenek.

A fentartandó műfacsoportok már a telepítés alkalmával szemeltetnek ki és különös figyelemben és ápolásban részesülnek.

1. kép. Ráczkevei uradalom: 15 éves tölgyfarészlet.

A talaj megmunkáltatását és lazítását a teljes záródás beálltáig végzik. Ezután kezdődik az elszáradó ágaknak fűrészszel való eltávolítása, ágmentes törzsek nevelése céljából.

Az így nevelt tölgy-, kőris-, feketedió- és ákáczcsoportokat tüntetik fel az itt bemutatott fényképfelvételek. (1—4. ábra.)

2. kép. Ráczekevi uradalom : 16 éves kőrisfarészlet.

Kiválóan tanulságos képet nyújtanak a peszér-adacsi futóhomokon történt erdősítéseket feltüntető fényképfelvételek (5. és 6. ábra), hol az erdősítési, illetve homokkötési munkálatokkal szép

eredményeket érnek el. Az eredmények teljes mértékben igazolják a jelenlegi erdőgondnok, Praxa János által felállított irányelveket, melyek az alábbi pontokba vannak foglalva;

3. kép. Ráczekevei uradalom: 18 éves ákáczos.

1. Minden ültetési munkálatot alapos talajvizsgálatnak kell megelőznie, hogy a homok minősége és az esetleges kőréteg mélysége és kiterjedése megállapíttassék.

2. Minden ültetési munkálatot már ősszel 40 centiméter mélységig menő talajforgatásnak kell megelőznie. A talajt ásóval

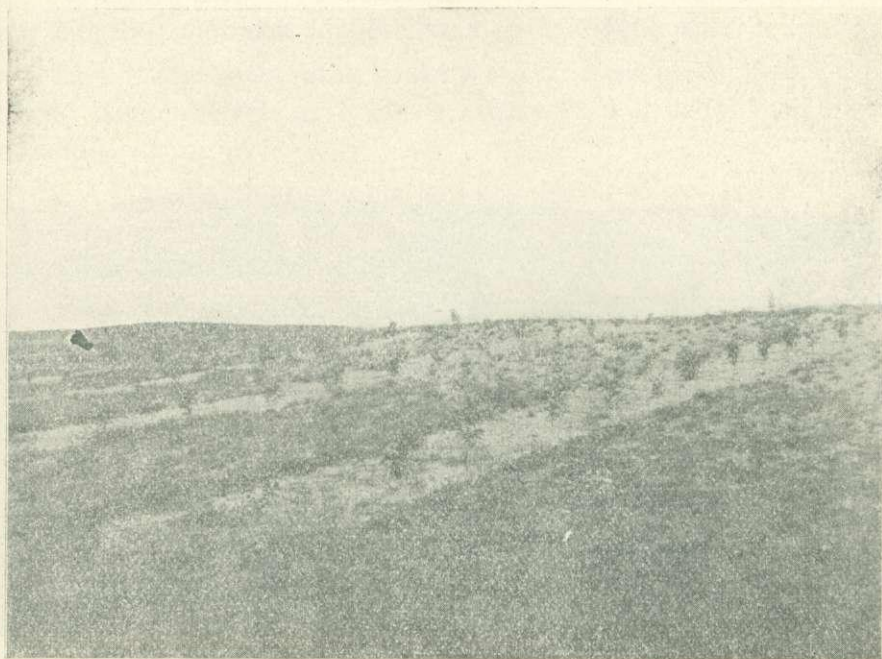
4. kép. Ráczevei uradalom : 15 éves feketediófárészlet.

2—2 méter széles pásztákban forgatják fel akként, hogy a fel-forgatott pászták között egy-egy 2 méter széles pászta érintetlen

marad, mely egyuttal szélfogó gyanánt is szolgál, s a melynek betelepülése későbbi években a pászta közepének felszántásával megsértett és átmetszett ákáczyökerek hajtásaitól várható. *)

3. Az ültetési munkálatoknak kora tavasszal, márczius hóban kell történniök, hogy a talajba hatolt téli nedvesség a csemeték megfogamzását elősegítse.

4. Ültető anyagnak veendő: az állandóan nedves talajon a füz-, nyár-, nyír- és égerfa; a mélyen fekvő, televényben gazdag

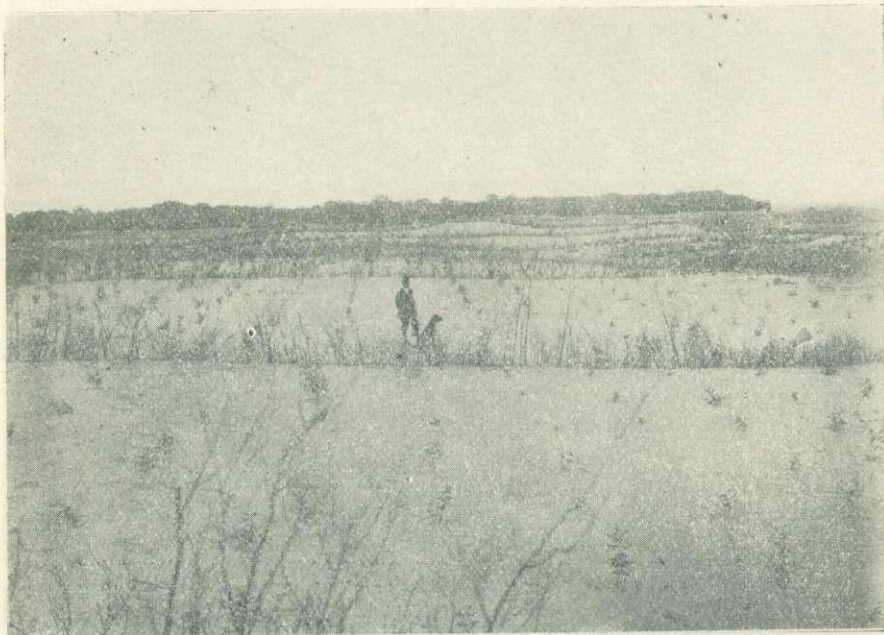
5. kép. Ráczevei uradalom: Ákácztelepítés pásztás talajműveléssel.

(fekete homok) talajon a tölgy; a száraz és sivár talajon az akác és feketefenyő. Főfánemnek mindenkor az akác tekintendő, mely a csemetekertben egyéves korban átiskolázva, mint kétéves csemete sértetlen gyökerekkel használandó fel az elültetésre.

*) A talaj teljes megművelése az akác igényeinek természetesen még inkább megfelelne, s a továbbiakból következővel idővel ezeken a most az erdőgazdaság részére lefoglalt területeken tényleg az alaposabb talajmegművelés van tervbe véve.

5. A pótlások egyelőre mellőzendők. Azok *későbbben végzendő alapos talajmunkáltatással kapcsolatosan* foganatosítandók.

A peszér-adacsi birtokon 1900. évben megkezdett és azóta rendszeresen foganatosított erdősítésekkel igen szép eredményeket értek el, s a magyar Alföldnek ezen eddigelé oly szomorú képet nyújtott tája ma már az erdőgazdaság részére meghódítottnak tekinthető. Dicséret és elismerés illeti meg ezért az intéző uradalmi tisztet, kik fáradságot nem kíméltek feladatuk megoldásánál.

6. kép. Ráczevei uradalom: Ákácztelepítés szélfogókkal.

A nagyszabású erdősítéssel kapcsolatosan megoldandó volt a mozgékony és helyét folyton változtató homok költözésének megakadályozása, ami az uralkodó szél irányára merőlegesen alkalmazott sövények felállításával éretett el. Megjegyzem, hogy a száraz galyak, kukoricaszár, szalmakötegek bedugdosásával készített sövények egymáshoz oly közelségben állították fel, amint azt a szél erejének megtörése kívánatosá tette. A homok felületének galyakkal vagy szalmával való betakarását mellőzték. Ehelyett inkább a sövényeket állították fel sűrűbben.

Az így keletkezett szélvédett pásztákat erőteljes ákáczcsemetékkel ültették be. Itt-ott gyökeres nyárfadugványokat alkalmaztak és ezen eljárással immár beerdősítettnek mondható a 2189/64 hektárnyi területnek fele része és helyenként már idősebb ákác, nyár- és feketefenyőrészetek láthatók.

Az egykoron terméketlen homokpusztának az erdőgazdaság részére való meghódítása a nemzetre váró kultur munkálatok egyik megoldott feladatát képezi.

Az erdősítéseknél alkalmazandó fajok megválasztásáról a már előrebocsátottakat kiegészítik még a következők:

1. A fekete nyár, mint csekély értékű haszon- és tűzifát szolgáltató faj helyett az ezüst, a szürke és a kanadai nyár alkalmazandó.

2. A Duna-ligetekben fentartani szándékolt tölgy-, kőris-, juhar- és feketediócsoportok nagysága 5—20 ár közt váltakozhatik; a csoportok körül bekövetkező tarolás és így a szabad állás okozta hátrányok ellensúlyozása céljából a csoportok ákáczból alkotott övvel veendő körüli.

A műfajcsoport létesítését célzó erdősítés az idős erdő tarolását megelőzőleg 5 évvel fogantatandó megfelelő nagyságban irtott területen,*) vagy pedig: előbb megejtendő a tarvágás és annak megtörténte után történik a létesítendő csoportok számára megkívánt tuskóirtás.

Midőn a műfajcsoportok ritkulni kezdenek, akkor megfelelő alátelepítésről kell gondoskodni. E célra alkalmazandó a tölgy és kőris, nedves helyeken az éger; ákác alá a csertölgy választandó. Feketediónál alátelepítés nem szükséges, mert a talajt dús lombosítással eléggé takarja és különben is csak a legjobb talajjal bíró helyeken eszközölendő annak telepítése, hol talajvédelemre nincsen szükség.

3. Az ákác fiatalosok jobb talaju részein azonnal, száraz homokos részeken pedig 10 év múlva pásztánként csertölgy telepítendő vetés vagy ültetés útján, hogy az ákác letarolása után csertölgygyel vegyes állomány képződjék.

*) V. ö. Erdészeti Lapok 1914. évi 23. füzetének 1031. oldalát.

4. Az eddig előnyben részesített kőrisfatelepités jövőben korlátozandó a kőrisbogár károsításai miatt, különben is azt a feketedió, mely előnyösebb pénzbeli hasznot nyújt, pótolja.

5. A kifejezetten csakis lágyfanemeknek való áradmányos, valamint kifejezetten a tölgy és feketediónak való termőhelyektől eltekintve, a többi területek erdősítésénél mindenkor és kizárólag az ákácznak adandó az elsőbbség és főfanemként tekintendő mindaddig, míg a pajzstetű tulnaggy károsításokat nem okoz, mert ezen fanem, tekintve a talaj minőségéhez fűzött csekély igényeit, mindenekelőtt a legértékesebb.

A magam részéről ajánlom a Dunaártéri szigeterdők felújításánál a most felsorolt lombfákön kívül kisebb csoportokban való elegyítésre a *Chamaeciparis* fajokat, melyek az üde talajt és páradús levegőt egyaránt kedvelik. Ezen tulajdonságuknál fogva mint kiválóan e termőhelyre való fanemet ajánlom őket úgy saját tapasztalataim, valamint Róth Gyulának az Erdészeti Lapok 1913. évi XXIV. füzetében irt cikke alapján.

Európában legelterjedtebb a *Chamaeciparis Lawsoniana*. Megtelepítését különösen ajánlatossá teszi gyors növekvése, gyönyörű alaki képződése, fájának kitűnő minősége és ennél fogva értékes volta; széppé és érdekessé varázsolja azt az erdőrészt, melyben ezen fenyő-féle meghonosodott.

Az erdősítések és a fiatal állományok a legfigyelmesebb gondozásban részesülnek.

A körvonalazott elvek szerint kezelt, és sik fekvése daczára igen változatos erdőbirtok jelenlegi intéző erdőtisztjét, *Praxa* Jánost méltán illeti teljes elismerésünk, de kegyeletesen kell megemlékeznünk *Grassl* Hugó kir. tanácsos, gazdasági főtisztról is, aki mindig teljes megértéssel és jóindulattal támogatta az erdészeti működését a múlt évben bekövetkezett, nagyon is időelőtti elhunytáig.

